

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

**'Ga heen in deze
uw kracht'** [p.5]

Gereformeerde Gemeente Rijssen-West

In verband met de bouw van de nieuwe woonwijk 'Veeneslagen' aan de westkant van de stad, worden er met ingang van 11 januari 1998 's zondags voortaan twee kerkdiensten belegd in de aula van de 'Jacobus Fruytier scholengemeenschap' aan De Stroekeld. Na enige tijd als afdeling van Rijssen-Noord te hebben gefungeerd, wordt Rijssen-West op 16 mei 2001 zelfstandig.

Eind 2002 betreft de gemeente het huidige kerkgebouw aan de Veeneslagen. Aanvankelijk telt 'De Tabernakel' 925 zitplaatsen, maar in 2013 wordt dit aantal uitgebreid tot 1125. Tevens wordt er dan een nieuwe entree gerealiseerd en wordt de vergaderruimte uitgebreid. Sinds 2013 wordt de gemeente gediend door ds. J. van Laar. Het aantal leden en doopleden bedraagt 1659.

17/08/2017
jaargang 95

nr 46

Al de woorden dezes levens

‘Gelijk een lelie onder de doornen, zo is Mijn vriendin onder de dochteren’. De hemelse Bruidegom Christus vergelijkt bij monde van Salomo Zijn Gemeente bij een lelie. Een bloem bekend om haar schoonheid. Een beeld van reinheid.

Gaat heen, en staat, en spreekt in de tempel tot het volk al de woorden dezès levens.

Handelingen 5:19

Zelf noemt Hij Zich een Lelie der dalen. Zij draagt dus Zijn beeld. Zo ziet zij zichzelf niet, maar zwart als de tenten van Kedar. Echter, ook liefelijk als de gordijnen van Salomo. In Zijn oog is ze een blanke lelie. Die lelie verkeert echter onder de doornen. Doornen zijn er op aarde vanwege de zonde. Die prikken en verwonden. Daar hebben ook de lilies onder te lijden. Zo lijdt Gods Kerk op aarde onder de vervolging en verdrukking die ze moet ondergaan. ‘In de wereld zult ge verdrukking hebben, maar hebt goede moed’ (Joh. 16:33). Dan kan ze ook dienen tot nut en tot welzijn van de lilies. ‘Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uw inzettingen leerde’ (Ps. 119:71).

Gezegende tijd

Na de uitstorting van de Pinkstergeest bloeide de gemeente inderdaad als een lelie. De gemeente werd sterk uitgebreid. Er was eveneens een bloeiend geestelijk leven. Wat een gezegende tijd! Met jaloersheid zien we er op. Maar satan kijkt er anders naar. Hij verliest tal van zijn onderdanen. Daarom zet hij zijn tegenkrachten in. Wie hij daarvoor kan gebruiken, is hem om het even. Dat kan in het groot, als velen zich scharen achter hen die de invloed van Gods Woord tegenstaan. Ook kan het in het klein als de Heere in een gezin werkt. De Heere Jezus zegt dat zelfs iemands huisgenoten zich vijandig kunnen gaan gedragen. Bovendien weet ieder van Gods kinderen dat het vlees tegen de Geest begeert. Een strijd, die ons in Paulus’ leven wordt getekend.

ds. H. Paul,
Moerkapelle

Deze antichristelijke geest leeft in Kajafas en de zijnen voort. Zij werden vervuld met nijdigheid. Petrus en Johannes hebben al een nacht doorgebracht in de gevangenis. In ons tekstverband zijn al de discipelen gevangengenomen. Hun wacht de volgende dag het vonnis. De vijanden waren op de been, maar de Heere vergat Zijn gemeente te Jeruzalem niet. Hij wist van hun gevangenschap. Hij zal Zijn belofte bevestigen: ‘De poorten der hel zullen Mijn gemeente niet overweldigen’. Het geldt hier Zijn Naam, Zijn eer en trouw. Daarom zal satan de nederlaag lijden. Niet altijd wordt het zo ervaren. Ook in onze tijd niet. Maar Zijn toezeggingen blijven geldig. Zo zendt de Heere een engel, die de deuren van de gevangenis opent en de apostelen uitleidt.

Daarbij geeft hij hun een opdracht. Zij moeten hun roeping vervullen. Tegen de dreigingen in. Op dezelfde, bedreigde plaats. Op ‘s vijands bodem. Zij moeten gaan waar de Heere hen hebben en houden wil. Ze dienen standvastig te zijn in hun werk en in de leer. En ze mogen niet zwijgen!

Zijn lof vertellen

Hier staat bevel tegenover bevel. Het hemelse tegenover het aardse. Hun taak en dienst gaan door, want Zijn werk gaat door. Daar staat de Heere Zelf Borg voor. ‘Hij zal Zich een volk formeren, dat Zijn lof zal vertellen. Hij vernieuwt hen naar Zijn beeld en maakt hen bekwaam door Zijn Geest. Ze krijgen de opdracht ‘al de woorden dezès levens’ te spreken. We worden herinnerd aan de opdracht die de Heere Jezus Zijn apostelen gaf: ‘Gaat dan heen, onderwijst alle volken’. Ook: ‘En in Zijn Naam gepredikt worden bekering en vergeving der zonden, onder alle volken, beginnende van Jeruzalem’.

Zij waren gehoorzaam geweest en hadden deze boodschap gebracht. De Heere gaf Zijn zegen. Bij de Heere is kracht en moed. Hij weet dat ze zonder Hem niets kunnen doen.

Christus volbracht Zijn opdracht getrouw tot in de dood. Hij maakt de Zijnen getrouw. Paulus vermaant: ‘Zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in

In dit nummer

4 “Het gruwelijke Sódóm gestraft”

6 De vreze des Heeren [3]

16 Gods recht liever dan eigen zaligheid?

- 2** Al de woorden dezès levens
- 3** Onderwijs van vader Smytegelt [32]
- 5** ‘Ga heen in deze uw kracht
- 7** Dat wil zeggen
- 8** Jeugdtribiek
- 9** Boekennieuws
- 10** Brief van een bezorgde vader
- 10** Kerknieuws
- 11** Berichten
- 11** Kerkdiensten

het werk des Heeren als die weet, dat uw arbeid niet ijdel zijn zal in de Heere.' Zij moesten tot het hele volk spreken, dus tot de Joden. Het verbondsvolk, maar vervreemd van het ware geloof. Vijanden van het kruis van Christus. Toch moet ook tot hen het Evangeliewoord worden gebracht. Ook zij moeten geroepen worden tot bekering en het geloof in Jezus Christus. De volle raad van God moet worden verkondigd. Het zijn de woorden des levens.

Schoon getuigenis

Calvijn schrijft: 'Dit is een schoon getuigenis aangaande het Evangelie, dat een levendmakende leer is, die de mensen de zaligheid schenkt. Want de gerechtigheid Gods wordt ons erin geopenbaard en Christus biedt er Zich in aan met het offer van Zijn dood met de Geest der wedergeboorte en met het pand der aanneming tot kinderen Gods.'

Wat een rijke genade wordt hierin verkondigd. Het hele volk moet deze boodschap horen. Niet één uitgezonderd. Het gaat niet om voor deze een woord te hebben en voor een ander niet. Om voor deze alleen de wet te prediken en voor een ander het Evangelie. Voor allen geldt dat de belofte van het Evangelie gebracht moet worden met het bevel van geloof en bekering.

Het zijn opmerkelijke woorden. Daarin is samengevat het gehele Evangelie van het lijden en sterven van Christus en van Zijn opstanding uit de doden. Daar ligt ook in dat de Heere door Zijn Geest op grond van het werk van Christus het leven wekt in de harten van dode zondaren. Christus is de grote Inhoud van deze woorden. Hij sprak Zelf: 'Ik ben de Opstanding en het Leven'. Buiten Hem is alles in de dood. De Vader hergaf Hem het leven. Nu is Hij de Bron van alle geestelijk leven.

Tot ieder van ons komt die boodschap. Wat is de vrucht ervan in uw leven? Geef God de schuld niet als het niets bij u uitwerkte, maar keer tot de Heere terug. De nodiging gaat nog uit. Verlang er meer van te horen, als u dat Woord lief gekregen hebt. Opdat u het leven steeds meer zult zoeken en vinden in Hem, Die het leven is.

Onderwijs van vader Smytegelt [32]

Van de vergeving der zonden

Vr. Welke is de reden, waarom de zonde zo bang valt? (vervolg)

4e. De zonde brengt de vloek in alles: in hun opstaan, nederliggen, in hun uitgaan, in hun godsdienst, in hun bidden. 'Verwacht niets,' zegt God, 'doe het getier weg, wie heeft het van uw hand geëist?' Zij horen een naar vloeken en geschrei.

5e. De zonde wil heersen bij dag en nacht, zij is de dochter van de bloedzuiger, die roept: 'Geeft, geeft!'

6e. Zij geeft nepen in de consciëntie. Davids hart sloeg hem als hij gezondigd had. Zij prikkelt ons, zij benauwt ons.

7e. De zonde doet ons sterven. Zij denken alle dagen: 'De Rechter zal ons grijpen!'

8e. Zij maakt hen bang voor het oordeel, zij durven daar niet eens aan te denken. De zonde is van die natuur, dat de zondaar, al bidt hij zijn Rechter om genade, toch in de hel geworpen zou moeten worden.

Vr. Zijn de zonden veel of weinig van de mensen?

Antw. Zij zijn veel in getal: 'Wie zal zijn afdwalingen verstaan', Ps. 19:13. Zij zijn groot tot aan de hemel, haar naam is legio.

Vr. Wat zijn het al voor zonden?

Antw. Erfzonde en zondesmet, dadelijke zonden, zonden bedreven in de jongelingschap, in de ouderdom, in de staat der natuur, in de staat der genade, bedreven in de studie, met opzet, met opgeheven hand, zonde uit zwakheid, uit onwetendheid. Wie daarbij met kracht bepaald wordt, moet zeggen: 'Wat heb ik al gedaan, wat ik niet moest gedaan hebben en wat ik had kunnen laten?' 'Is het een lichte zaak, te zondigen tegen licht van mijn consciëntie, tegen het Woord, tegen goede vermaning, tegen ontdekkend prediken, tegen beloften, tegen zegeningen, tegen slagen, tegen dreigementen?' Men mag wel zeggen, Ps. 130:3, 4: 'Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt'. Dan is het niet door te komen, dan is het een schat van toorn. Zij tellen het al op en verzwaren het nog, die in het hart geraakt zijn geworden.

Vr. Waarin bestaat nu dat dierbaar geschenk, de vergeving der zonden?

Antw. Dat God, om de gerechtigheid van Zijn Zoon, al de zonden van de uitverkorenen uitdelgt en vergeeft en die niet meer gedenkt en in hen niet straft. God zegt: 'Ik vergeef u al wat gij gedaan hebt en Ik werp het achter Mijn rug. Ik delg het uit als een nevel!'

(wordt vervolgd)

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

“Het gruwelijke Sódóm gestraft”

Het is opmerkelijk dat sommige prekenbundels van de Duitse predikant ds. Conrad Mel - in ons land Koenraad Mel genoemd - anno 2017 weer worden herdrukt. Eerder dit jaar werd door een onder ons bekende uitgever ”De lust der heiligen in Jehovah” uitgegeven; de 22ste druk in onze taal en nú in het huidige Nederlands. En onlangs verscheen op initiatief van de Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen “Het gruwelijke Sódóm gestraft”.

O, wees niet zo zorgeloos, want de bijl is alrede aan de wortel der bomen gelegd!

ds. C. Hogchem,
Genemuiden

Het boek bevat negen boete- en biddagpreken die de omkering van Sódóm en Gomórra tot thema hebben. Het verscheen voor het eerst in 1731 in het Nederlands en werd in 1750, 1861 en 1920 herdrukt. In 2004 verscheen een reprint van de oorspronkelijke uitgave. Nu heeft de genoemde stichting voor een heruitgave gezorgd in het hedendaags Nederlands. Deze uitgave mag zonder meer zorgvuldig en verantwoord genoemd worden.

Bevindelijke predikant

Wat is de reden dat in 2017 boeken van ds. Mel (1666-1733) in het hedendaags Nederlands worden overgezet en opnieuw uitgegeven? Waarom al die moeite? In een uitvoerige en goed gedocumenteerde biografie (blz. 10-19) lezen we wie ds. Mel was: een begenadigd prediker en zielenherder, bij wie het niet alleen om de leer maar

ook om het leven ging. Aan de praktijk der godzaligheid hechte hij grote waarde. Daarom wijst hij voortdurend op de noodzaak van wedergeboorte, bekering, de onmisbaarheid van waar berouw en van het zaligmakend geloof. En deze ontdekkende en separerende prediking is precies de reden waarom de preken van ds. Mel ook in Nederland werden gewaardeerd en vertaald en vele malen herdrukt, tot op de huidige dag toe.

Inkeren tot zichzelf

De eerste drie preken gaan over Deuteronomium 29:22-25, Ezechiël 16:49 en Amos 4:11 en 12 - drie Schriftplaatsen waar nadrukkelijk gewezen wordt op de omkering van Sódóm, Gomórra, Adama en Zeboïm, alsook op de ongerechtigheid die in deze steden werd gevonden. Er waren roepende en zware zonden (Gen. 18:20). 'Daar was een volk dat zijn geweten zelfs niet

liet spreken over de allerergste zonden, namelijk behalve sódomie ook hoogmoed, zatheid van brood en stille gerustheid. Dezelfde zonden werden echter ook volop onder het afgezonderde geslacht gevonden en daarom werd Sódóm door de Heere "Jeruzalems zuster" genoemd (Ezech. 16:49). Ds. Mel wijst er op dat we dus kennelijk dicht bij huis kunnen blijven. 'Oordeel nu zelf of wij wel zulke goede Christenen zijn als wij denken te zijn. Waarlijk, als de Heere niet nog een klein getal rechtvaardigen onder ons had over gelaten, dan zouden wij allang als Sódóm en Gomórra geworden zijn (...) O, wees niet zo zorgeloos, want de bijl is alrede aan de wortel der bomen gelegd'.

De vierde en vijfde preek gaan over de waarachtige bekering (Jer. 31:18^b, 19^a) en de vreze des Heeren (Deut. 5:29). Deze preken zijn het langst - tweemaal zo lang als de andere preken. 'Geef God de eer en erken uw zonden (...) Is bij u nederigheid, matigheid en boetvaardigheid, weldadigheid?'

De laatste vier preken gaan over de aangrijpende geschiedenis zelf, zoals beschreven in Genesis 18:20-33 en Genesis 19:1-11, 12-23 en 24-29. 'Wie nog niet uit het zondige Sódóm van deze wereld is gehaald, kan ook niet in het Zoar van Gods genade komen.'

Gebeden

De opbouw van de preken is heel anders dan wij gewend zijn, maar wie het om de inhoud gaat, zal er niet door gehinderd worden. We sluiten ons van harte aan bij de wens van de uitgever dat dit eenvoudige werkje voor velen tot zegen gesteld mag worden.

Er staan bij elke preek enkele gebeden. Wat in één van die gebeden gevraagd wordt, zij ook onze bede: 'Laat dan ook Uw heilige engelen bij ons inkeren op de gevaarlijke avond van de wereld wanneer Uw vijanden woeden en laat hen ons bewaren en beschermen voor alle kwaad. (...) Verleen ons ook die genade, dat wij 'onstrafelijk mogen wandelen,' in het midden van een krom en verdraaid geslacht' van de kinderen van deze wereld (Filipp. 2:15^m).

N.a.v. "Het gruwelijke Sódóm gestraft", ds. Conrad Mel; uitg. Landelijke Stichting ter bevordering van de Staatkundig Gereformeerde beginselen; 199 blz.; € 12,50. Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel en bij A. Verwijs te Wijk en Aalburg, tel. 06-22626140; e-mail: inhetspoor@klikSAFE.nl.

‘Ga heen in deze uw kracht’

Uit het leven van ouderling J.C. Taake

Johan Cornelis Taake (1872-1949) heeft ruim 42 jaar de Gereformeerde Gemeente te Leiden in het ambt van ouderling gediend. Toen hij zijn veertigjarig jubileum herdacht, hield ds. L. Rijkssen ter gelegenheid hiervan een preek, die in druk verschenen is. In het boekje werden ook enkele voorvallen uit zijn leven weergegeven. Het onderstaande is hieraan ontleend.

Het gebeurde eens dat twee kinderen van God, voor wie Taake groot respect had, ongenoegen met elkaar kregen. Dit vond hij schrijnend, temeer omdat hij met beiden veel ophad. Het was duidelijk dat de zaak moest worden opgelost, maar hoe dat zou moeten, wist Taake niet. Het hield hem erg bezig.

Terwijl hij op zijn land aan het werk was, dacht hij erover na en hij vroeg de Heere hem wijsheid te geven om de zaak te vereffenen. Hij zon op middelen, om daarmee op pad te kunnen gaan. Het kwam erop neer dat hij ze eens flink de waarheid zou zeggen. Er kwam tijdens zijn overleggingen een hond naar hem toe met een steen in zijn bek. Het dier legde die steen voor hem neer. Tot twee keer toe gooide Taake de steen weg en beide keren kwam de hond de steen terugbrengen.

Met lege handen

Taake kwam thuis en vertelde tegen zijn huisgenoten wat er voorgevallen was en hij zei dat, als de hond dit weer zou doen als hij op zijn land was, de Heere er zeker iets mee te zeggen had.

Toen hij weer op zijn land was, was daar de hond weer, met een steen in zijn bek. Voor de derde keer kwam het dier naar hem toe, keek hem vriendelijk aan en legde de steen bij hem neer. Taake zei: ‘Ach Heere, wat heeft U hiermee toch te zeggen?’ De Heere liet hem toen zien dat hij met lege handen naar die mensen toe moest gaan. Geen enkele steen moest hij meenemen. Als een krachteloos mens in zichzelf

moest hij dit werk doen.

Alles waarmee hij gedacht had de zaak op te lossen, gleed hem nu uit de handen. ‘Heere, hoe moet het dan?’ verzuchtte hij. Het antwoord was: ‘Ga heen in deze uw kracht!’

‘Ik liet echter niet los’, schreef Taake, ‘en zei opnieuw: ‘Heere, U weet de bezwaren en hoe moet ik daar nu heengaan?’ Weer was het antwoord: ‘Ga heen in deze uw kracht!’

Hoe is het afgelopen? ‘Met Gods hulp werd de twist genadiglijk bijgelegd en ik viel er geheel buiten.’

Een adder en een kind

Maar de geschiedenis kreeg nog een vervolg. Een derde persoon mengde zich in de kwestie, die inmiddels dus al afgedaan was, en begon te stoken. Taake begaf zich zuchtend op weg naar die man en toen bepaalde de Heere hem bij deze woorden: ‘Een zoogkind zal zich vermaken over het hol van een adder en een gespeend kind zal zijn hand uitsteken in de kuil van de basilisk!’

Wat hij eerst niet naar voren had behoeven te brengen, bracht hij nu wél naar voren, en het trof doel. De zaak kwam in het reine. Gideon moest als een gerstebrood worden, toen kon de Heere hem gebruiken. Zo kreeg ook Taake opnieuw te zien dat hij als een ontkracht mens zijn werk moest doen. Het was de Heere Die hem hielp, en - zoals Taake zei - ‘het gehele werk voor Zijn rekening nam’.

Gideon moest als een gerstebrood worden, toen kon de Heere hem gebruiken. Zo kreeg ook Taake opnieuw te zien dat hij als een ontkracht mens zijn werk moest doen.

Ouderling J.C. Taake

De vreze des Heeren [3]

Calvijn over de vreze des Heeren

De vreze des Heeren als kinderlijke vreze is bij Calvijn doortrokken van de liefde.

In zijn "Institutie" spreekt Calvijn in het derde boek over de vreze des Heeren. In dat verband zegt hij dat de vreze des Heeren bij alle heiligen aanwezig is.

ds. J.J. van Eckeveld,
Zeist

Calvijn wijst erop dat die vreze een diepe eerbied voor de Heere inhoudt, een eerbied, die Hem toekomt, ten eerste als Vader en vervolgens als Heere. Calvijn wijst dan op Maleáchi 1:6, waar de Heere zegt: 'Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze?' Als Vader komt Hem de eer toe en als Heere de vreze. Maar, zegt Calvijn dan: die twee vallen eigenlijk samen.

Vervolgens spreekt Calvijn in zijn "Institutie" (III, 2,27) over het verschil tussen kinderlijke en slaafse vrees. De angst van het ongelooft, zo stelt hij dan, is iets heel anders dan de vrees van de gelovigen. De gelovigen zijn meer bevreesd om de Heere te kwetsen dan dat zij bang zijn voor de straf.

Ten aanzien van de verworpenen zegt Calvijn in dit verband: 'Maar als ze door Zijn hand geslagen worden, moeten ze wel bang worden, of ze dat nu willen of niet. Dit noemen ze gewoonlijk de slaafse vrees en ze stellen die tegenover de vrije en vrijwillige vrees die bij kinderen hoort.'

Het is uit alles duidelijk dat de vreze des Heeren als kinderlijke vreze bij Calvijn is doortrokken van de liefde.

In de "Institutie" (III, 3,7) maakt hij vervolgens duidelijk dat de bekering voortkomt uit het oprechte vrezen van de Heere. 'Aan-

gezien dan de bekering begint met een verafschuwen en haten van de zonde, maakt Paulus de droefheid die zich naar God voegt tot oorzaak van de bekering. Hij noemt deze droefheid een droefheid naar God, daar wij dan niet alleen huiveren voor de straf, maar de zonde zelf haten en verfoeien, omdat wij inzien dat wij daardoor Gods ongenoegen oproepen! Calvijn stelt hier heel wezenlijke dingen aan de orde. In de vreze des Heeren is een verafschuwen van de zonde en een droefheid naar God. De vreze des Heeren brengt daarom bekering met zich mee.

Vrees en geloof

Wie in het commentaar van Calvijn bij de Psalmen nagaat hoe hij daar spreekt over de vreze des Heeren, zal ontdekken dat bij hem degenen, die de Heere vrezen dezelfde zijn als degenen, die hij gelovigen noemt. Dus bij Calvijn zijn het ware geloof en de vreze des Heeren onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

In dat verband stelt Calvijn in zijn "Institutie" (III, 2,22 en 23) de vraag of de vreze des Heeren geen afbreuk doet aan de zekerheid des geloofs. In dat verband merkt hij dan op dat 'als zij bij zichzelf ontdekken hoe ellendig zij eraan toe zijn, zij leren hoe zij in alles van de Heere afhankelijk zijn'. Zo leren zij zien dat zij zonder de Heere nog minder zijn dan 'een zuchtje wind'. In de vreze des Heeren leren we meer en meer wie we in onszelf zijn. Dat is de weg om op te wassen in de kennis des geloofs.

Wat is Calvijn bevindelijk als hij zegt: 'Wanneer de apostel vervolgens leert dat wij met vrezen en beven onze zaligheid moeten bewerken, wil hij niets anders dan dat wij ons gewennen geheel en al af te zien van onszelf en het oog te slaan op de kracht van de Heere. Niets wekt ons namelijk meer ertoe op ons vertrouwen en onze innerlijke zekerheid geheel en al in de Heere te stellen dan het wantrouwen jegens onszelf en de benauwdheid die voortkomt uit het besef van onze ellendige staat'. Hoe zou zo'n ellendige zondaar ooit de

Wet en Evangelie

moed vinden om op de Heere te hopen? Calvijn wijst er dan op dat het geloof, dat verbonden is met dat vrezen en beven, leert hopen op Gods goedertierenheid. Hij wijst op Psalm 5:8: 'Maar ik zal door de grootheid Uwer goedertierenheid in Uw huis ingaan; ik zal mij buigen naar het paleis Uwer heiligheid, in Uw vreze.' Naar aanleiding van dit Schriftwoord zegt Calvijn het volgende: 'Daarmee verbindt hij treffend de geloofsmoed die zich op Gods ontferming verlaat, aan de eerbiedige vrees waardoor wij wel bevangen moeten worden zo vaak wij Gods majesteit onder ogen komen en uit Zijn goddelijke luister leren verstaan hoe walgelijk wij in onszelf zijn.' In de vreze des Heeren houden we in onszelf niets over om op te hopen, maar in die vreze werkt de Heere het hopen op Zijn goedertierenheid. Ik wil het nog eens in de woorden van Calvijn zeggen: 'In deze zin mogen we ook de bekende woorden van de profeet opvatten: 'De kinderen Israëls zullen bevend komen tot God en Zijn goedheid' (Hos. 3:5)!

De bevindelijke Calvijn

Wat is Calvijn bevindelijk in zijn spreken over de vreze des Heeren. Ga het nog eens na wat hij zegt. Iemand, die de Heere vreest, wantrouwt zichzelf en kent het besef van zijn ellendige staat. In het licht van Gods heerlijkheid verstaat hij hoe walgelijk hij in zichzelf is. De vreze des Heeren brengt ootmoed met zich mee. Zo worden we van alle vertrouwen op onszelf afgebracht.

Merkt u hoe er in het spreken van Calvijn over de vreze des Heeren een arme en naakte zondaar overblijft? Maar juist degenen, die totaal van zichzelf zijn afgebracht, leren in de vreze des Heeren hopen op Gods goedertierenheid. Ze leren hun vertrouwen alleen op de Heere te stellen en zich op Gods ontferming te verlaten. De Heere schenkt hen de zoete en lieflijke genade, die hun hart zo vervult dat zij de Heere aanhangen en zich onvoorwaardelijk aan Hem onderwerpen. De Heere vrezen is niet anders dan wanhopigen aan onszelf, maar in eigen hoopeloosheid hopen op de Heere en Zijn goedertierenheid. Het is duidelijk, dat op de achtergrond van het spreken van Calvijn Christus en Zijn werk staat. De vreze des Heeren is niet anders dan vrucht van het werk van de Zaligmaker.

(wordt vervolgd)

Wat moet er nu eigenlijk gepreekt worden? Het antwoord zal iedereen - bewust of onbewust - wel enigszins aanvoelen. Laten we eens over de verhouding 'wet en Evangelie' nadenken.

De Godsopenbaring in de Heilige Schrift bevat twee (onder)delen, namelijk wet en Evangelie. Anders gezegd: enerzijds gedeelten waarin Gods eis en recht doorklinken en anderzijds gedeelten waarin Gods werk en beloften worden verwoord. Die beide zaken moeten worden gepreekt. Dat bedoelen we dus met de uitdrukking, dat wet en Evangelie gepreekt moeten worden. Dus niet slechts het Evangelie moet worden verkondigd. Want dan doen we te kort aan de diepte van de Godsopenbaring. Het gaat me er nu om, dat de wet gepreekt moet worden en wel als eerste, zonder dat dit losgemaakt wordt van het Evangelie. Laat de volgorde van deze twee en de eenheid ervan toch niet vervagen.

Zo komen we bij de vraag in ons troostboek: 'waarom laat ons dan God alzo scherpelijk de tien geboden prediken? (vraag 115)' Daarop horen we als antwoord het drievoudige doel van de wetsprediking:

- om meer onze *ellende* te leren kenen: onze zondige aard, ons leven lang;
- om meer van de *Verlosser* te leren kenen: meer de vergeving der zonde en de gerechtigheid in Christus te zoeken;
- om meer in de *dankbaarheid* geoefend te worden: opdat we alles in het werk stellen en God bidden om door de genade van de Heilige Geest meer in de kinderlijke wederliefde en gehoorzaamheid te mogen leven.

Deze drie zaken worden dus gemist wanneer de wet niet naar Gods opdracht en bedoeling gepreekt wordt. Want de vraag veronderstelt vier zaken:

- a. **God** laat preken: het gaat er niet om wat men wil horen, maar wat God wil dat er zal worden gepreekt
- b. Hij laat **de wet** preken: de mens moet goed weten waarop God recht heeft, ook al heeft hij Gods goede gaven doorgebracht.
- c. Hij laat die **zo scherp** preken: de wetsprediking mag geen moraalverhaal zijn, maar verkondiging van de rechten van Gods mond, die Psalm 119 zo heerlijk bezingt.
- d. Hij laat die **ons** preken: ieder die onder de bediening van het genadeverbond leeft moet dit horen en weten. Opdat de heerlijkheid van het Evangelie zal blijken. God beschuldigt goddelozen. Met het doel dat goddelozen gerechtvaardigd zullen worden door het bloed des kruises.

Of beschuldigt u als goddeloze nog steeds God?

v. A.

Uit de Grote Catechismus van Westminster:

Vraag 93: Wat is de zedelijke wet?

Antwoord: De zedelijke wet is de bekendmaking van de wil van God aan de mens, waarin ieder mens wordt bevolen en verplicht om deze geboden persoonlijk, volmaakt en voortdurend na te leven. Deze gehoorzaamheid heeft betrekking op de persoon en de aard van de gehele mens, zowel op zijn ziel als op zijn lichaam.¹ Zij eist ook van de mens dat hij al de plichten van heiligheid en rechtvaardigheid die hij aan God en aan zijn naaste is verschuldigd, vervult.² God belooft het leven aan hen die deze wet vervullen en bedreigt hen die deze wet overtreden met de dood.³

1. Rom. 8:3; Gal. 2:16 • 2. 1 Tim. 1:8.

Vraag 94: Heeft de zedelijke wet na de val nog wel enig nut voor de mens?

Antwoord: Hoewel het na de val niet langer mogelijk is dat een mens door de zedelijke wet rechtvaardigheid en leven kan verkrijgen¹, is de wet toch van groot nut. Dit nut geldt net zo goed voor alle mensen in het algemeen, als in het bijzonder voor zowel onbekeerde als bekeerde mensen.²

1. Rom. 8:3; Gal. 2:16 • 2. 1 Tim. 1:8.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

Een goed begin

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Voor een aantal van jullie begint volgende week de school weer. Voor anderen van jullie over een week of twee weken. Vakanties gaan voor je gevoel altijd heel snel. Wellicht heb je (nog) niet alles kunnen doen wat je graag wilde doen.

Het schooljaar gaat beginnen. Dat moet een goed begin zijn. Daar moet jij je op voorbereiden. Je hebt de juiste schoolspullen nodig om, als het zover is, je tas weer iedere dag te kunnen vullen. Zo alleen kun je op een goede manier deelnemen aan de lessen die weer aan je gegeven gaan worden. En niet te vergeten het huiswerk dat gemaakt moet worden. Daarin wordt trouw van je gevraagd en

inzet van al je gaven die je van de Heere gekregen hebt. Een goed begin van het schooljaar kan echt het verschil uitmaken gedurende het hele schooljaar.

Van koning Josía lezen in 2 Kronieken 34:3 dat hij ook ergens mee begon. Het allerbeste begin wat je maar wensen kunt. Josía is nog maar acht jaar oud als hij koning wordt. Hij is de troonopvolger van zijn vader Amon. Die was bepaald niet het goede voorbeeld voor Josía. Amon vermeerderde de schuld en vernederde zich niet voor de Heere (2 Kron. 33:23). Maar over Josía staat in de Bijbel: 'Toen hij nog een jongeling was, begon hij den God van zijn vader David te zoeken'. Wat een wonder. Wat een verschil met zijn vader.

Weet je wat dat betekent 'hij begon te

zoeken? Ik kan het niet mooier zeggen dan de uitleg in de kanttekening: 'Dat is God recht te leren kennen, zuiver te dienen, vurig aan te roepen en trouw te gehoorzamen'.

Een beter begin van het schooljaar kan ik je niet toewensen! Als dit in jouw leven zichtbaar is, zal het ook op school merkbaar zijn. Gods zegen voor het nieuwe schooljaar.

*een trouwe
dienstknecht van God*

MAARTEN LUTHER

vervolgverhaal

32

H. van Dam

Het gebeurt: Luther moet naar de stad Worms komen. Daar zal een Rijksdag gehouden worden. Dat is een heel belangrijke vergadering, waar de keizer zelf ook is.

Deze keer zal het vooral over de godsdienst gaan. Keurvorsten, graven en herlogen, ze moeten allemaal komen. Ook de voorname mannen van de Roomse Kerk zullen er natuurlijk bij zijn.

Het is voor Luther een lange, gevaarlijke reis.

Wat zal er onderweg met hem gebeuren? Overall loeren vijanden. De keizer weet

dat en daarom laat hij Luther beschermen op zijn reis. Hij krijgt een vrijgeleide. Ook op de terugreis.

Toch vertrouwen zijn vrienden het niet. Ze proberen Luther nog te bewegen om niet te gaan. Maar Luther gaat. Zijn vertrouwen is op God.

In een open wagen reist hij met een paar vrienden naar Worms. Het wordt een reis van enkele weken. In alle steden waar de reiswagen komt, wordt Luther toegejuicht door honderden, duizenden mensen. Soms gaat een grote erewacht van burgers en studenten hem uit de stad tegemoet.

Een voorname dienaar van de paus schrijft naar Rome: 'Heel Duitsland is in opschudding. Negen van de tien mensen

schreeuwen: 'Luther, Luther!'

Ja, het wordt echt een triomftocht.

Toch zijn er veel vrienden die Luther nog proberen tegen te houden. Want wat zal er op de Rijksdag gaan gebeuren? Is het niet veiliger om maar gauw om te keren? Een voorname kardinaal zei: 'Het is niet nodig dat er met die ketter gesproken wordt. Hij kan beter maar gelijk verbrand worden'.

Zo zijn er velen, die hem tegen willen houden. Maar Luther ziet daarin de list van de duivel. Hij weet dat het Gods wil is dat hij gaat.

Daarom zegt hij: 'Ik ga, ook al waren er in Worms zoveel duivels als pannen op de daken!'

Boekennieuws

Opvoedingsreis

"Opvoedingsreis",
Bijbelse opvoeding
aan jonge kinderen,
deel 3; Frans
en Andrea van
Hartingsveldt;
uitg. de Banier,
Apeldoorn, 155 blz.
€ 11,95.

Opnieuw is een deeltje in de reeks "Opvoedingsreis" van Frans en Andrea van Hartingsveldt verschenen. In deel 1 denken ouders na over het doel van de opvoeding. In deel 2 staat de huisgodsdienst centraal. In het nu verschenen derde deel gaat het over Bijbelse opvoeding aan jonge kinderen van 0 tot en met 10 jaar.

De schrijvers geven aan dat dit niet alleen een leesboek is, maar ook een luister- en doeboek. Het is geschreven om ouders steun te bieden bij de opvoeding. Opvoeden is een moeilijke opgave. Dat geldt zeker vandaag in onze geseclariseerde maatschappij. Daarin zijn wel adviezen te krijgen, maar vaak zonder relatie met de Bijbel. Dat doet "Opvoedingsreis, deel 3" wel. Steeds wordt de vraag gesteld: Wat zegt Gods Woord over de opvoeding aan onze kinderen? Er komen heel concrete onderwerpen aan de orde, zoals: "Beheers je", "Luister", en "Ben je boos?" Heel herkenbaar voor ouders.

De schrijvers van de reeks "Opvoedingsreis" zijn door hun studie en beroep nauw verbonden met de opvoeding en het onderwijs. De inhoud komt steeds weer op eenzelfde wijze aan de orde. Dat geeft structuur en houvast. Deze delen zijn te gebruiken door ouders, maar kunnen ook gebruikt worden in opvoedgroepen. In zulke groepen kunnen ouders ervaringen uitwisselen en delen, en

elkaar ook handvatten geven om in opvoedingssituaties te gebruiken. Toch is het niet vanzelfsprekend dat, wat in het ene gezin goed gaat, in het andere gezin ook resultaat oplevert.

Bijbelse opvoeding is - voor ons - een onmogelijk werk, maar wel een plicht. Het vraagt om een gestructureerde door-denking en daarvoor biedt dit boek zeker goede handreikingen. Het vraagt ook om Gods Zegen.

Voor sommige ouders zal het in de hectiek van het gezin niet eenvoudig zijn er tijd en rust voor te vinden. Ook bereiken in de verminderde leescultuur en de overheersing van de moderne media boeken als deze lang niet altijd onze ouders. Kerk, gezin en school hebben elkaar hierbij hard nodig.

N.J. Teerds, Hendrik-Ido-Ambacht

David, de zoon van Isai

"David, de zoon van
Isai", deel 5,
ds. P. Blok;
uitg. Gebr. Koster,
Barneveld; 155 blz.;
€ 14,90.

Deze tien Bijbellezingen vormen het vijfde deel van de serie uit het leven van David. Ze behandelen de geschiedenissen van David in zijn omzwervingen door Sauls vervolging. Te Engedi, waar hij de slip van Sauls mantel afsneed, in de woestijn Paran, waar de ontmoeting met Abigaïl, de huisvrouw van Nabal, plaatsvond, en in de woestijn Zif, waar hij opnieuw het leven van Saul spaarde.

Ds. P. Blok heeft op de hem eigen wijze uit het leven van David veel lessen gehaald voor het natuurlijke leven. Maar vooral veel lessen voor het geestelijke leven. De strijd en overwinning van de Kerk worden in Davids leven zo helder getekend. Elke levendgemaakte ziel zal zijn geestelijke beleving in de één of andere gang van David terugvinden.

De strijd van David en van de Kerk is zwaar, niet alleen tegen satan en zijn handlangers, maar ook en vooral tegen het eigen vlees. Maar de overwinning is zeker. De grote Strijder en Overwinnaar, Davids grote Zoon, wordt in Davids leven in vele opzichten getypeerd. In Christus is de Kerk meer dan overwinnaar.

In de preken wordt gewaarschuwd voor een godsdienst uit de mens. Maar ook wordt het vrije welbehagen Gods in Christus getekend. Een enkel voorbeeld: In het gedeelte waar Abigaïl tot

David spreek en hem zegt, dat hij ingebonden zal zijn in het bundelken der levenden bij de Heere, schrijft de auteur: Christus heeft getuigd dat de poorten der hel Zijn gemeente niet zullen overweldigen. De Kerk ligt in Christus als een bundelken der levenden op de borst van de eeuwige Vader. Daar kan niemand bij hoor, ook al zal de mens opstaan om u te vervolgen en om uw ziel te zoeken en te doden. Hier is de soevereiniteit in God. Hier is het verkiezend welbehagen, waarvoor deze vrouw (Abigaïl) mag buigen. Wat een wonder als we daarin begrepen zijn!

De preken zijn geschikt voor de leesdiensten, maar ook voor persoonlijk onderzoek. Door Gebr. Koster is deze uitgave keurig verzorgd uitgegeven. Het boekje is voor een redelijke prijs verkrijgbaar.

ds. G. Hoogerland, Stolwijk

Beste jongelui,

Voor mijn werk ben ik veel onderweg. Elke dag kom ik groepen fietsers tegen en zie ik jongelui bij de bushalte staan. Ze zijn onderweg naar 'onze' scholen. En ik zie aan de kleding dat het zomer is.

Als vader van een gezin met opgroeiende kinderen maak ik mij ernstig zorgen over de toenemende verwereldlijking. Als we de namen van onze scholen in gedachten nemen en we zien op de kleding van onze kinderen, denk ik dat de mannen naar wie onze scholen zijn genoemd, zich zouden schamen dat hun naam aan de school verbonden is.

Enkele jaren geleden luidde het kledingvoorschrift op onze scholen nog: Rok tot op de knie. Hoe is het nu? O, bedenk toch: we zijn afgezonderd. We dragen het teken en zegel van de doop. Dan kunnen we toch niet met de wereld meedoen? We kunnen geen twee heren dienen! Als we zingen: 'Doe mij op 't pad van Uw geboden treden..', en: 'Waarmede

zal de jongeling zijn pad, rein bewaren..', dan past daar niet zomaar alles bij.

Mogen we nog eens een oproep doen, aan onszelf als ouders, aan leerkrachten: Geef het goede voorbeeld. Maar ook een oproep aan jeugd- en gezinsbladen en kledingadverteerders in onze kring. Wat laten we zien? Meiden, zorg ervoor dat leraren, buschauffeurs, mannen en jongens zonder bijgedachten naar jullie kunnen kijken. Bedenk dat op dit punt de minste lust of gedachte zonde is. Daar wil jij de aanleiding toch niet voor zijn? Je doet jezelf tekort en je doet er de Heere verdriet mee.

Heb je nog vakantie? Goede dagen nog! En ga je al weer bijna naar school? Laat, waar ook ter wereld, zien: 'Ik ben apart gezet'.

*met een liefdevolle groet
van een bezorgde vader*

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Sheboygan (Wisconsin, VS),
ds. A.H. Verhoef te St. Catharines
(Ontario, Canada).

VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM

De classis Rotterdam hoopt op vrijdag 8 september in vergadering bijeen te komen.
Locatie: Boezemsingelkerk te Rotterdam-C.
Aanvang: 19.30 uur.
Kerkenraad Gereformeerde Gemeente te Vlaardingen (roepende kerk).

BEVESTIGING/INTREDE KANDIDAAT E.J. BOUDEWIJN

Met blijdschap delen wij u mede dat op woensdag 13 september kandidaat E.J. Boudewijn als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden.
De bevestigingsdienst, waarin ds. L. Blok hoopt voor te gaan, vangt aan om 14.00 uur. De intrededienst begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in de kerk van de Gereformeerde Gemeente in Nederland aan

de Vellerselaan te Barneveld.
Mindervaliden die de diensten wensen bij te wonen en in het bezit zijn van een reguliere mindervalidekaart kunnen dicht bij de kerk parkeren.
Het adres van de fam. E.J. Boudewijn is per 16 augustus:
Ds. Fraanjestraat 15, 3771 AX Barneveld.
Kerkenraad Gereformeerde
Gemeente Barneveld-C.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2017

*Pag. 123, **gemeente AALST.**

Scriba is nu: L.J. van den Berge,
Akkerwinde 5, 5308 KR Aalst,
tel. (0418) 670268/
06 30520263;

e-mail: ljvandenberge@kliksafe.nl

*Pag. 140, **gemeente BARNEVELD-CENTRUM.**

"Vacant" m.i.v. 13 september 2017 vervangen door: Ds. E.J. Boudewijn, Ds. Fraanjestraat 15, 3771 AX Barneveld, tel. (0342) 745406.

*Pag. 220, **gemeente HAAMSTEDE.**

Scriba is nu: M.K. v.d. Maas, Bouwmansweg 1,

4328 SN Burgh-Haamstede,
tel. (0111) 651610 / 0649405247,
e-mail: mkvdmaas@zeelandnet.nl
Regeling preekbeurten blijft: J.J. de Jonge,
Dijkstraat 39, 4322 AA Scharendijke,
tel. (0111) 671596 / 0614701070,
e-mail: jjdejonge@filternet.nl
Scriba van de diaconie is nu:
J.M. de Jonge, Kerkweg 28,
4321 AC Kerkwerf, tel. (0111) 407575, e-mail:
dejongekeukenmontage@hotmail.com

**DE GROOTSTE ZONDAREN
HEBBEN DE BEKERING HET
MEEST NODIG.**

JOHN BUNYAN

Berichten

ZENDINGSVOND TE HARDINXVELD-GIESSENDAM

Zendingsavond op vrijdag 25 augustus, aanvang: 19.45 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam. P. Eikelboom, directeur van ZGG, verzorgt dan een presentatie over het zendingswerk in Zuidoost-Azië.

REGIONALE ZENDINGSMIDDAG TE NUNSPEET

Regionale zendingmiddag op zaterdag 19 augustus, aanvang: 14.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Nunspeet. Sprekers: ds. G. van Manen, ds. A. Schot en J.W. van Toor (ZGG). Laatstgenoemde hoopt het werk van de zending te belichten en een vertelling voor de kinderen te houden. Collecte t.b.v. ZGG. Oppas voor kinderen tot ca. 4 jaar is aanwezig.

TWEDE SERIE LESSEN CGO-LEERGANG EVANGELISATIE IN GOUDA

Vanwege de grote belangstelling voor de leergang Evangelisatie organiseert de CGO,

in samenwerking met het Deputaatschap Evangelisatie, een tweede serie lessen. De lessen hebben dezelfde inhoud als de eerste serie, die inmiddels volgeboekt is. De cursus wordt in het Driestar College te Gouda gegeven. Het is nog steeds mogelijk in te schrijven. Tijdens zeven donderdagavonden (14 lessen) behandelen deputaten en evangelisten leerzame onderwerpen. De lessen worden gegeven op 2, 16 en 30 november, 14 december, 11 en 25 januari en 8 februari. Voor het lesprogramma en aanmelding kunt u terecht op de CGO-website www.cgo.nu.

STUDEREN AAN DE HBO-OPLEIDING VAN DE CGO

Wil jij je theologische kennis op hbo-niveau brengen? Dat kan als je je inschrijft voor een van de theologische opleidingen van de CGO. Je kunt opgeleid worden tot leraar godsdienst (GL-opleiding) of voor kerkelijk pastoraal werker (PW-opleiding). Een godsdienstleraar heeft een prachtig beroep. Hij/Zij mag jongeren de Weg wijzen. Wil je godsdienst gaan geven naast je andere vak? Dan zijn er

interessante vrijstellingen voor jou. Met de opleiding tot kerkelijk pastoraal werker kun je aan de slag op het terrein zending, evangelisatie en jeugdwerk. Je kunt ook kiezen voor de algemene variant, de zgn. AV-opleiding. Je volgt dan alleen de basisvakken die de GL- en PW-opleiding gemeenschappelijk hebben. Een nuttige opleiding als je je theologische kennis wilt uitbreiden, maar ook als je vrijwilliger bent in kerk, zending of evangelisatie. Bovendien kun je -na het behalen van de AV-opleiding- in twee jaar de GL- of PW-studie afronden.

Wil je alleen een of meer praktische vakken volgen? Informeer dan bij de studieleader naar de mogelijkheden. Voor elk behaald vak ontvang je een certificaat. Dat kun je inleveren voor een vrijstelling als je later besluit toch de AV-, PW- of GL-opleiding te gaan doen.

Wil je je liever richten op het lezen van de Bijbel in een van de grondtalen, dan kun je je inschrijven voor een cursus Grieks in Gouda of in Rijssen.

Zie voor meer informatie www.cgo.nu.

Kerkdiensten

ZONDAG 20 AUGUSTUS 2017

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 14.30 uur stud. M. Blok; Alblasterdam 15.30 uur ds. P. Mulder; Alphen a/d Rijn 19.00 uur ds. B. Labee; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur kand. J.B. Huisman; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Belzen; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. M. Joosse; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. B. van der Heiden en 19.00 uur ds. J. Driessen; Bodegraven 10.00 uur ds. W. Visscher en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.00 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 19.00

uur kand. E.J. Boudewijn; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 17.00 uur ds. G. Heijkamp; Deventer 17.00 uur ds. G. Pater; Dinteloord 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Belzen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur (H.D.) ds. W.A. Zondag; Dordrecht 10.00 uur ds. H. Paul en 15.00 uur ds. W.J. Karels; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. C. van Krimpen; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. A.T. Vergunst; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. B. van

der Heiden; 's-Gravenhage i.c.m. Scheveningen (locatie: Oude Boomgaardstraat 43, Den Haag (Bethaniëkerk) 15.30 uur (H.D.) ds. W. Harinck; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; Herkingen 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Hilversum 19.00 uur ds. A. Schot; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hoofddorp 9.30 uur ds. J. Driessen; Hoogvliet 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.00 uur ds. A.T. Vergunst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00

en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburgh; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Lelystad 15.30 uur stud. H.J. Agteresch; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 9.30 en 15.30 uur ds. E. Bakker; Meeuwen 9.30 en 15.00 uur kand. E.J. Boudewijn; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Mijdrecht 19.00 uur ds. G. Clements; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.00 uur ds. W. Silfhout; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 19.00 uur kand. J.B. Huisman; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.30 uur (H.D.) ds. A.J. de Waard; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur stud. H.J. Agteresch; Nisse 9.30 en 14.30 uur kand. J. de Kok; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. K. Boeder; Oostburg 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. A. Vermeij; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. C. Hogchem; Oud-Beijerland 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Poederoijen 9.30 en 18.30 uur stud. M. Blok; Puttershoek 17.00 uur ds. A.J. Gunst; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Ridderkerk 9.30 uur ds. J. Mijnders en 14.30 uur ds. J. Schipper; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan en 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. C. van Ruitenburgh; Rotterdam-Centrum 10.00 en 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Rotterdam-IJsselmonde 19.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Scherpenisse 14.30 uur ds. J. van Belzen en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen i.c.m. 's-Gravenhage (zie 's-Gravenhage) 15.30 uur ds. W. Harinck; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 19.00 uur ds. H. Brons; Sprang-Capelle 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Terneuzen 15.30 uur ds. S. Maljaars; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. G. Pater; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. G. Bredeweg; Utrecht 15.30 uur ds. A. Verschuure; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 14.30 uur ds. S.W. Janse; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur kand. W. Mouw; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; Westzaan 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 14.00 (locatie: Nieuwe Schoolweg te Hoge Hexel, Herv. Kerk) en 18.30 uur (locatie

Dahliastraat 4 te Wierden, Herv. Kapel) stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. Sonneveld; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Zwolle 19.00 uur ds. R.A.M. Visser.

DINSDAG 22 AUGUSTUS 2017

Drachten 19.30 uur ds. G. Pater; Enter 19.30 uur ds. J.B. Zippro; 's-Gravenpolder 19.00 uur (afscheidsdienst) ds. S.W. Janse; Herkingen 19.30 uur ds. G. van Manen; Hoofddorp 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Soest 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. G. Hoogerland.

WOENSDAG 23 AUGUSTUS 2017

Aalst 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Barendrecht 19.30 uur ds. A. Schreuder; Barneveld-Centrum 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. J. van Belzen; Meeuwen 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Melissant 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. G. Hoogerland; Nijkerk 19.30 uur ds. A. Vermeij; Opheusden 14.30 uur ds. G. Mouw; Opperdoes 19.30 uur ds. A. Schot; Rilland-Bath 19.30 uur ds. K. Boeder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Verschuure; Scherpenisse 19.30 uur ds. G. Pater; Veenendaal 14.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; Woerden 14.45 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. J. van Rijswijk.

DONDERDAG 24 AUGUSTUS 2017

Alblasserdam 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Ede 14.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joesse;

Hoogeveen 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Mijdrecht 19.30 uur ds. W.J. Karels; Naaldwijk 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Nieuwdorp 15.15 uur (huw. bev.) ds. A.J. de Waard; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. L. Blok; Ouddorp 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. A.T. Vergunst; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J. van Laar; Zwijndrecht 19.45 uur ds. G. Beens.

VRIJDAG 25 AUGUSTUS 2017

Barneveld-Centrum 13.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Brakel 19.30 uur ds. E.C. Adams; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Krabbendijke 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 20 AUGUSTUS 2017

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Wageningen heeft met ontroering kennis genomen van het voor ons onverwachts overlijden van zijn ambtsbroeder

Jan van den Brink

Met de gaven, hem door de Heere geschonken, heeft hij onze gemeente vanaf maart 1999 als diaken gediend. Met dankbaarheid denken we terug aan het vele werk dat hij zoveel jaren in onze gemeente met liefde en grote betrokkenheid heeft mogen verrichten.

De HEERE trooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Wageningen, ds. H. van der Heiden, preses
B. Paanstra, scriba

Bennekom, 8 augustus 2017

*Uw hoop woonde daarin; Gij bereiddet ze
door Uw goedheid voor den ellendige, o God*
Psalm 68:11

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente Utrecht heeft met verdriet kennis genomen van het overlijden van hun oud-ambtsbroeder

Willem Hendrik Heikoop

In de leeftijd van 83 jaar.

Van 1970 tot 1976 heeft hij de gemeente als diaken gediend. Met dankbaarheid denken wij terug aan al het ambtelijk werk dat hij in deze periode getrouw en vol liefde in het midden van de gemeente heeft mogen verrichten.

Wij wensen mevrouw Heikoop met haar kinderen en kleinkinderen de nabijheid en troost van de Heere toe in dit grote verdriet.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente Utrecht, A. van der Heiden, preses
H.J. Nijnsink, scriba

Diverse vacatures voor zendingswerk in Guinee, Albanië, Cambodja en Ecuador

*De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige
(Luk. 10: 2)*

Kijk voor meer informatie op
www.zgg.nl/vacatures. Reageren
kan tot en met 31 augustus 2017.

ZENDING GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Rouw-, gelegenheid-, koorjurkjes
www.kindergelegenheidskleding.nl
06-36392103

ACHTERBERG (RHENEN)
D.V. zat. 2 sept. **fiets-/autotocht
en markt** t.b.v. kerkbouw OGGiN.
2 startpunten: Cuneraweg 86 Rhenen en
De Zicht 3 Ederveen. Info: 06-53407779
www.klompfietsstocht.nl

Even een weekje eruit, huur dan onze
stacaravan op camping Bergzicht in de
mooie omgeving van Ommen en Dalfsen.
Fietsen gratis beschikbaar. Vrij vanaf
week 33. Bel en bestel, tel. 035-6021412
of tpklap@solcon.nl

*Begravenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Melieste
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54
Waardenburg
0418 - 65 20 39
Werkendam
0183 - 70 10 17
Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

www.begravenisondernemingdejongh.nl

 Studeren doe je niet alleen!

Ben je (bijna) student?

Welkom op onze reformatische
studentenvereniging! Kom kijken
op de introductiedag en ervaar
de sfeer op **Depositum Custodi!**

D.V. 31 augustus 2017

Meld je aan via www.depositumcustodi.nl

*neem wat vrienden mee en maak
er een gezellig dagje van!*

bezinning   verdieping   vriendschap   bewapening

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

Praktijk den Uijl

*biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a.:*

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverlating
- Opvoedingsvragen en opvoedings-ondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

 **Praktijk
den Uijl**
psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gespreklocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

**SHG al meer
dan 35 jaar
een begrip**

Kraamzorg
Bel voor informatie:
0187 - 48 91 73

Ma t/m vr: 9.00 - 11.00 uur /
13.00 - 15.00 uur.
Tevens op vr: 19.00 - 21.00 uur.

Slechting Hulpverlening in Geleen

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

Huize Donkervoort

DAGOPVANG VOOR OUDEREN

- Kleinschalige zorgboerderij in een landelijke omgeving.
- Dagverzorging voor dementerende ouderen
- Logeermogelijkheden
- Ondersteuning/ begeleiding voor mantelzorgers
- Huize Donkervoort werkt vanuit een reformatorische identiteit.

U bent van harte welkom!

Huize Donkervoort
Donkervoortterweg 9
3771 RR Barneveld
Tel: 06-38199236
www.huizedonkervoort.nl
info@huizedonkervoort.nl

- ✓ **Ambtskleding**
- ✓ **HERENKLEDING**
- ✓ **Trouwkostuums**

Geerts
herenkleding

Dorpsstraat 229
3925 KC Scherpenzeel
033 277 88 99
www.geertsherenkleding.nl

In het buiten gebied van **Lunteren** voor tijdelijk te huur **gastenverblijf** max 4 personen tel 0623696469

Gezocht:

HULP IN DE HUISHOUDING

voor 6 tot 10 uur in de maand in
Sommelsdijk
werktijden in overleg evenals de dag.
Tel.nr.06-24907592 (liefst 's avonds)

Goedeboeken

nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom
terug op
ons park!

Al 60 jaar
verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Start bouw
per a.s.
september
D.V.

Investeren?

Bel of mail voor meer info!

www.huizereboth.nl

- 16 huurappartementen
- Binnendoorgang naar kerk
- Vijf type woningen: 54-85 m²
- Geschikt voor zorg aan huis
- Aantrekkelijke investeringsmogelijkheden!

Kootwijkerbroek | T 06 20404242 | info@huizereboth.nl

Algemeen Nut
Begeerde instelling
ANBI

Huize Rehoboth

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk
Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Toe aan een nieuwe uitdaging ...

... in Ethiopie?

Passion Agro & Furniture Production
is op zoek naar een ervaren

meubelmaker

die leiding zal geven aan onze Ethiopische medewerkers en hen leert hoe zij keukens en meubels maken volgens hedendaagse kwaliteitsstandaarden.
Bekijk de gehele vacature op
ethiovestments.nl/vacature.

Interesse?

Neem dan contact op met Theo Roelofsen
troelofsen@passionaafp.com / 06-29607595

PASSION
FURNITURE

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Te koop vrijstaande woning met 8 slaapkamers ad. Vijfsprongweg 58 te De Valk-Lunteren. Tel.: 0342-42 09 66.

begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Boekhandel De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zelst
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

**Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog**

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon TEGELOUTLET veel keuze, vanaf € 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen

(bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Gods recht liever dan eigen zaligheid?

Soms hoor je de uitdrukking dat men 'Gods recht liever gaat krijgen dan de eigen zaligheid'. Wordt dan de ernst van het recht Gods wel goed verstaan?

Gods kinderen

Er zijn vanuit het bevindelijke leven van Gods kinderen verschillende uitdrukkingen ontstaan. Uitdrukkingen die soms heel raak typeren hoe de Heere werkt in het leven van Zijn kinderen. Sommige van die uitdrukkingen zijn rechtstreeks afgeleid van de Heilige Schrift. Anderen hebben hun herkomst uit de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis of de Dordtse Leerregels. En dan zijn er allerlei zinsneden in omloop van bekende, minder bekende of onbekende pelgrims op weg naar Sion. Als we belijden te geloven dat de Heere mensen bekeert door Woord en Geest, zal het niemand verwonderen dat we persoonlijk zo graag uitdrukkingen horen heel dicht bij de Heilige Schrift! De drie genoemde Formulieren van Enigheid zijn zuiver Schriftuurlijk en de hieruit afgeleide zinsneden geven nooit reden tot vragen. Met de laatste categorie ligt dat soms anders. Hoeveel respect we ook hebben voor de kinderen des Heeren, hun uitdrukkingen moeten we altijd toetsen aan Schrift en belijdenis. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat er uitdrukkingen zijn die we liever niet overnemen omdat ze op gespannen voet lijken te staan met de Heilige Schrift. Gelukkig hoeven we iemands genadestaat niet te beoordelen of veroordelen aan de hand van zijn of haar dogmatische inzichten en correcte verwoording. Maar we moeten wel staan naar duidelijk spreken, dicht bij Gods onfeilbaar Woord!

Twee kanttekeningen willen we daar nog bij maken. Allereerst: soms is een uitdrukking in een bepaald (tekst)verband wel te

plaatsen. Maar als een uitdrukking losgemaakt wordt (uit een preek bijvoorbeeld) en een 'eigen leven gaat leiden', gaat het mis. Als tweede nog dit: juist bijna allergische reacties op 'wat minder gelukkige uitdrukkingen' zijn ook een signaal. Wil men met het aanwijzen van zo'n uitdrukking wellicht het 'hele Schriftuurlijk-bevindelijk spreken' bestrijden?

Gods Woord

Over de uitdrukking waarover de vraagsteller wat tobt, is verschil van mening. Het was bijvoorbeeld de afgezette prediker Jean de Labadie (1610-1674) die dit nadrukkelijk zo stelde. Predikers die ons lief zijn, zoals Thomas Hooker (1586-1647, auteur van 'De ware zielsvernederings en heilzame wanhoop') en Thomas Shepard (1605-1649, auteur van 'De Gezonde gelovige') gebruiken eveneens deze uitdrukking. Een tegengeluid geeft bijvoorbeeld de onder ons bekende prediker, Jacobus Koelman (1632-1695) die het bovengenoemde boek van Hooker vertaalde. In de inleiding beveelt hij dit boek aan met één bezwaar! Hij wijst erop dat nergens in de Schrift grond is voor de gedachte dat het afzien van eigen zaligheid behaaglijk is voor God. Wat wel nodig is, is dat wij erkennen dat wij verdiend hebben verloren te gaan om zo tot Christus te vluchten. En we krijgen het recht van God lief. Terecht zou die ernst van het recht Gods ons moeten doen beven. Het was de Middelaar, Jezus Christus, Die in de hof van Gethsémané 'droevig en zeer beangst' werd. Het wraakzwaard van Gods recht bracht de Zaligmaker tot de bede: 'Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt' (Matth. 26:39b).

Met enige schroom zouden we de vraagsteller willen oproepen om maar niet te 'tobben' over deze uitdrukking die blijkbaar onder knechten van de Heere verschillend 'valt'. Wel moeten we het onze lezers toeroepen: Láát u met God verzoenen! Want het zal wat zijn als we nooit geleerd hebben te buigen onder God. Kom, valt de Heere te voet in het heden der genade. Ga, zoals eens de bevende Esther naar koning Ahasvéros ging. Ze had de wet tegen en ging op genade of ongenade. En toen viel genade vrij! Dan moet ons hoofd op het blok, ja eraf, want er is maar één Hoofd (Die aan de deugd van Gods rechtvaardigheid volkomen voldaan heeft). 'Want eeuwig bloeit de gloriekroon, op 't Hoofd van Davids grote Zoon.'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.